

Povodom afere vakcinacije protiv svinjskog gripa

Saopštenje za javnost udruženja „Doktori protiv korupcije“

Udruženje „Doktori protiv korupcije“ pozdravlja odluku da se iz zaborava izvuče sramna nabavka vakcine protiv tzv. svinjskog gripa, ali izražava zabrinutost što se, u nizu prikaza u medijima, ukazivanjem na sporedne tragove svesno ili nesvesno zamagljuje fokus, pa u cilju sagledavanja cele istine skreće pažnju javnosti na sledeće detalje koji nisu dovoljno razjašnjeni:

- „Novartis“ nije podneo kompletan materijal, pa je, po svim uzusima, morao da bude diskvalifikovan.
- Na tenderu su skriveni ključni dokumenti iz kojih se vidi da je reč o kineskoj vakcini koja je samo prepakivana u „Novartisovoj“ fabrici u Italiji, pa prebacivana u Zagreb.
- Institut „Torlak“ je podneo prijavu na tender, nudeći kinesku vakcinu istog kvaliteta, ali neuporedivo niže cene, a zdravstvene vlasti su pred televizijskim kamerama diskvalifikovale samo jednog od dva ponuđača koji su imali krnju dokumentaciju („Torlak“, ali ne i „Novartis“).
- Pre nabavke vakcine, ministar zdravlja je proglasio „epidemiju od većeg epidemiološkog značaja“, što znači da je, po zakonu (Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, član 30 i tačka 4 člana 31), imao pravo i dužnost da angažuje sva pravna i fizička lica na njenom suzbijanju, tj. da ne uvlači u ceo taj posao posrednike („Jugohemiju“ i jednu valjevsku porodičnu firmu), već da direktno pregovara sa ponuđačima i javnoj ustanovi Institut „Torlak“, koja je ovlašćena za uvoz, samo naloži da, bez profita i mita, obavi posao (što je „Torlak“ i onako učinio, dok je jedina uloga posrednika bila da samo uzmu pare).
- Stručnjaci su savetovali da se obezbede zalihe vakcine za 20% populacije, što bi značilo 1,5 miliona doza; na početku je dopuštana mogućnost da će biti potrebne dve doze, ali u vreme nabavke naše vakcine se znalo da to nije potrebno, pa se postavlja pitanje zašto je naručena udvostručena količina.
- Dana 8. decembra 2009. godine „Novartis“ je isporučio samo trećinu od pola miliona doza vakcina, na šta je bio obavezan, pa je to bila idealna prilika za raskid ugovora na njegovu štetu, jer je bilo jasno da ni već isporučene količine neće biti iskorišćene; jedino razumno objašnjenje za taj neshvatljiv propust je interes „ugrađivača“ i onih koji su im to omogućili.

Stavljanje „ugrađivača“ iznad zakonskih obaveza neopozivo kvalifikuje bivšeg ministra zdravlja za sudsko gonjenje. Otežavajuća okolnost je što je, očigledno namerno, obmanjivao javnost tvrdnjama da naši građani prvi u regionu dobijaju vakcinu, a bilu su poslednji (osim BiH, gde vakcinacija nije ni nuđena građanstvu), da je naša vakcina najjeftinija, a bila je najskuplja, da je ona po kvalitetu ista kao američka, što je takođe gruba neistina, itd. Svakako najvažnija obmana je plašenje naroda, posebno pretnjama da

je odbijanje vakcinacije moguće samo uz pisanu izjavu. Time je, u neizvesnoj epidemiološkoj situaciji, dodatno stvarana nepotrebna panika.

Raskrinkavanje afere nabavke vakcine protiv svinjskog gripa, s obzirom na težinu izazvane javne opasnosti, moraju prioriteto procesuirati državni organi i koordinatorka za borbu protiv korupcije, ministarka Snežana Malović. Ukazujemo da se u ovoj aferi ne radi samo o krivičnom delu zloupotrebe službenog položaja radi protivpravnog sticanja materijalne dobiti, već pre svega o teškom krivičnom delu protiv zdravlja ljudi (čl 259 KZ). Jer, dok najodgovorniji ne budu krivično odgovarali, kao što se desilo u Hrvatskoj, sve priče o borbi protiv korupcije i stvaranju pravne države samo su demagoško zamajavanje javnosti Srbije i nastavak obmanjivanja EU.

Beograd, 21.jun 2011.

Prof. dr Dragana Jovanović (pulmolog), predsednica i koordinatorka

Prof. dr Zoran Radovanović (epidemiolog), član Upravnog odbora